

A Fővárosi Ítéletábra a ... Ügyvédi Iroda (fél címe 4 I/13., ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - ... Ügyvédi Iroda (fél címe 8 félémelet 5., ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe.) I. rendű, ... ügyvéd (**cím**) által képviselt **II. rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe.) II. rendű, az ... Ügyvédi Iroda (fél címe 9, ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt III.rendű alperes neve (**III. rendű alperes címe.**) III. rendű, ... Ügyvédi Iroda (**cím.**, ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt **IV. rendű alperes neve.** (IV.rendű alperes címe.) IV. rendű, ... Kft. (**cím.**, ügyintéző: ... felszámoló) által képviselt **V. rendű alperes neve** (V.rendű alperes címe.) V. rendű, az ... Ügyvédi Iroda (fél címe 9, ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt VI.rendű alperes neve (VI.rendű alperes címe.) VI. rendű, ... Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt **VII. rendű alperes neve** (VII.rendű alperes címe.) VII. rendű, ... Ügyvédi Iroda (**cím.**, ügyintéző. ... ügyvéd) által képviselt **VIII. rendű alperes neve (VIII. rendű alperes címe.)** VIII. rendű és ... Ügyvédi Iroda (fél címe 11, ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt IX.rendű alperes neve (**IX. rendű alperes címe.**) IX. rendű alperesek ellen, kártérítés iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2018. május 10. napján meghozott 9.G.42.465/2016/44. számú ítélete ellen a felperes 45. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes és az I., IV. és VI-IX. rendű alperesek viszonylatában a per főtárgya körében helybenhagyja;

míg a perköltség körében részben megváltoztatja az alábbiak szerint:

a felperes által az I., IV., VI., VII. és VIII. rendű alpereseknek fizetendő perköltség összegét 1.000.000 (egymillió) forintra, míg a IX. rendű alperesnek fizetendő perköltség összegét 500.000 (ötszázezer) forintra leszállítja;

kötelezi az ítéletábra a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg I., IV., VI., VII. és VIII. rendű alpereseknek személyenként 750.000 (hétszázötvenezer) forint, míg a IX. rendű alperesnek fenti határidőben 325.000 (háromszázhuszonötezer) forint másodfokú perköltséget;

a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes és a II. rendű alperes viszonylatában, egészében - a perköltségre kiterjedően - hatályon kívül helyezi és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja;

megállapítja, hogy a felperes oldalán e másodfokú eljárással összefüggésben 3.250.000 (hárommillió-kettőszázötvenezer) forint, míg a II. rendű alperes oldalán 750.000 (hétszázötvenezer) forint perköltség merült fel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

A felperes a 2015. július 29-én benyújtott fizetési meghagyás kibocsátása iránti - az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban - azonos tartalommal előterjesztett kereseti kérelmében mindösszesen 220.123.241 forint és a keresetben megjelölte részösszegek utáni időponttól járó törvényes kamatai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket az Európai Unió Működéséről Szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikke, az 1996. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 11. pont; 88/C. §-a, az 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 339. § (1) bekezdése, 344. § (1) bekezdése és 355. § (1) és (2) bekezdései alapján.

Előadta, hogy a II. rendű alperessel, mint szállítóval 1999. szeptember 2. napján liszt-szállítási szerződést kötött, amely utóbb több alkalommal módosításra került. Az egyes szerződésmódosítások rögzítették a lisztárakat és az alkalmazott kedvezményeket. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) Versenytanácsa Vj-69/2008/538., 539. és 564. számú határozatával megállapította, hogy az alperesek 2005. február és 2008. április közötti időszakban a gazdasági verseny korlátozását célzó, egységes, folyamatos és összetett megállapodás, illetve összehangolt magatartás formájában megnyilvánuló jogsértést valósítottak meg, amikor egyeztettek egymással egyes malmi búzaőrlemények árát, illetve árának változását.

A Fővárosi Törvényszék 2.K.31.793/2011 számon folyamatban volt közigazgatási perben a jogerős ítélettel a jogsértést megállapította. A jogsértő kartellmegállapodás sajátossága az volt, hogy az egyeztetések tárgya minden esetben a malmi búzaőrlemények ára, illetve árának változtatása volt, amelyet szervesen kiegészítettek a megállapodás piacfelosztásra irányuló elemei.

Az áregyeztetés során a BL-55 minőségű liszt, a finomliszt ára jelentette a bázist, a liszt árának meghatározásakor a BL-55-ös liszt minimális árának meghatározása volt a mérvadó.

Előadta, hogy a kartellezés idején 46 millió kg lisztet meghaladó malomipari terméket vásárolt, a beszerzett lisztféleségeik beszerzési értéke 2.201.232.411 forint volt.

A Tptv. 88/C. §-a szerint a kártérítési igény érvényesítése során a jogsértés figyelembevételével állította, hogy az ár 10%-nyi mértékben befolyásolt volt, így a törvényi vélelem alapján a kartellezés által nem befolyásolt árának nettó 1.981.109.170 forintnak kellett volna lennie, a kettő különbözete 220.123.241 forint, amelyet a perben kárként jelölt és megtérítésére igényt tartott. Hivatkozott arra, hogy a kartell eljárással kapcsolatban az első újságcikkek megjelenését követően 2008. június 12-én, 2010. július 15-én és 2010. október 28-án levélben, illetőleg e-mail útján a II. rendű alperest tájékoztatta az igény érvényesítéséről jogfenntartó nyilatkozattal együtt. A II. rendű alperes felé irányuló felszólítások alkalmasak az elévülés megszakítására. Ugyanakkor önmagában a GVH határozattal nem szerzett teljes körű tudomást azokról az adatokról és tényekről, amelyek alapján az alperesekkel szemben a pert megindíhatta volna. Utalt arra, hogy a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.649.964/2013/20. számú ítéletével a GVH határozatot jogerősen hatályon kívül helyezte. Állította, hogy 2014. március 5-én nem volt olyan irányadó döntés, amelyre alapítottnan kár követeléssel élhetett volna.

Utóbb a keresetét megváltoztatta és az I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. és IX. rendű alpereseket 2006. szeptember 1. és 2006. december 31-e közötti időszakra vonatkozóan 27.002.542 forint kár és középarányos időponttól 2006. október 31-től járó késedelmi kamata, továbbá az I., II., III., IV., V., VI., VII. és VIII. rendű alpereseket 2006. december 31. és 2008. április 30-a közötti időszakra 108.456.493 forint kár és középarányos időponttól, 2007. augusztus 31-étől járó kamata megfizetésére kérte kötelezni. A felperes így összesen a károsodás mértékét 135.459.035 forintban állította.

2001. szeptember 3-án a ... Kft.-vel, a ... Kft.-vel, a ... Kft.-vel és az ... Kft.-vel megállapodást kötött, amely alapján állította, hogy a beszerzésből fakadó jogok érvényesítésére ő maga jogosult. Kiemelte, hogy 2015. május 20-án a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság által kihirdetett ítéletből szerzett csak biztos tudomást a kárfelelősséget meghatározó jogi tényről, és ezt követően

haladéktalanul a polgári eljárást megindította. Állította, hogy az egyetemlegesen kötelezni kért alperesek tekintetében az elévülés nyugvása minden károkozóval szemben megállapítható.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, a károsodás beálltának legutolsó időpontját 2008. április 30-val jelölte. Ennek figyelembevételével 2013. április 30-áig lett volna lehetősége felperesnek arra, hogy kárigényét vele szemben bejelentse és ezzel az elévülést megszakítsa.

Vitatta, hogy a II. rendű alpereshez címzett felperesi felszólító levél - 2008. június 12. - az ő vonatkozásában az elévülést megszakította. Kiemelte, hogy nem állt a felperessel gazdasági kapcsolatban, a felperesi kárigényéről a fizetési meghagyás kézbesítésével szerzett tudomást. Kiemelte, hogy miután a GVH határozata 2010 októberében nyilvánosságra került, így a felperest nem akadályozhatta semmi abban, hogy kárigényét érvényesítse.

Érdemi védekezése szerint a felperest kár nem érte. Vizsgálandónak tartotta, hogy a felperes mikor, kinek és mennyiben adta tovább az általa megvásárolt lisztet. Álláspontja szerint szakértői bizonyításra tartozó kérdés, hogy a felperes által a beszerzési megállapodásban részes felek felé alkalmazott áraiban a vele szemben alkalmazott árak tovább hárítása megtörtént. Eredményesen megdönthetőnek tartotta a perben a törvényi 10%-os árra vonatkozó vélelmet. Úgy foglalt állást, hogy szakértői vélemény beszerzésével lehet meghatározni a jogvita időszakban az érintett liszt piaci árát és azt, hogy a felperes által ténylegesen megvásárolt liszt ára mennyi volt.

A II. rendű alperes nem vitatta, hogy a felperes jogfenntartó nyilatkozat mellett felszólította a kárigénye tekintetében, ugyanakkor állította, hogy a levelek tartalma az elévülés megszakítására nem alkalmas. A nyilatkozatok nem minősülnek teljesítésre irányuló írásbeli felszólításnak. Kiemelte, hogy a felperes számára a GVH határozat 2010 óta ismert volt.

Érdemi ellenkérelme is a kereset elutasítására irányult. Vitatta, hogy az alperesek magatartása és bármilyen árváltozás között ok-okozati kapcsolat lenne kimutatható. Utalt arra, hogy a felperes, mint vevő a vele kötött közép-távú szállítási szerződésekkel a többi vevőhöz képest jelentősen kedvezőbb feltételeket tudott elérni az árban és a fizetési feltételekben is. A BL-55 és BL-80 lisztet, illetve valamennyi általa értékesített egyéb terméket a lehető legjelentősebb árkedvezmény megadásával vásárolhatta meg a felperes, így olyan áron jutott az áruhoz, amely lényegesen alacsonyabb volt az átlagos hazai piaci átlagárnál, illetve a nemzetközi piacokon tapasztalható árnál. Érvénytelennek tartotta azt a megállapodást, amely alapján a felperes saját nevében más javára szóló jog érvényesítésének a lehetőségét megszerezte volna. Utalt arra, hogy a GVH határozat alapján egyes malmi búzaörlemények ára vonatkozásában volt megállapított a jogsértés, ezek között a BL-55-ös liszt szerepelt.

III. rendű alperes vitatta az állított károsodás tényét és mértékét. Szakértői vélemény beszerzésével kívánta bizonyítani, hogy a felperes ténylegesen mennyit használt fel a megvásárolt áruból, mennyit, milyen áron értékesített tovább. Kiegészített védekezésével pergátló okot állított, amely szerint a felperes valószínűsíthetően nem saját maga használta fel, hanem változatlan formában nyereséggel továbbértékesítette a megvásárolt malomipari terméket. Ezen túl vitatta, hogy az ötéves elévülési idő alatt az elévülés folyását megszakító jognyilatkozatot közölt volna vele a felperes, így az elsődleges védekezése a felperesi követelés vonatkozásában az volt, hogy a követelés elévült.

IV. rendű alperes pertársával, a VI. rendű alperessel egyezően elsődlegesen a követelés elévülésére hivatkozott. Állította, hogy a felperes jogérvényesítésének a folyamatban lévő GVH eljárás nem volt akadálya. A Tptv. 88/C. §-a kizárólag a megállapított jogsértés árfelhajtó hatásának mértékére állapít meg vélelmet, nem pedig az állítható kár összegére.

Érdemi védekezése szerint a jogvitával érintett időszakban kialakított ár nem lett magasabb, az

árszint nem állt ok-okozati összefüggésben a megállapított kartellel. Ezen túl a kárkötelem törvényi tényállási elemeit a károsultként fellépő felperesnek kell bizonyítania.

V. rendű alperes állította, hogy vele szemben a felperesi követelés 2013. április 30. napjával elévült, az elévülés időpontjáig pedig az annak megszakítására alkalmas kárigényt felperes nem jelentett, azaz felszólítással nem élt. A II. rendű alpereshez címzett levél pedig vele szemben az elévülést nem szakította meg. Utalt arra, hogy felperessel gazdasági kapcsolatban nem állt. Előkérdésnek tartotta a közigazgatási jogerős ítélettel szemben a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás eredményét.

VI. rendű alperes maga is előkérdésnek minősítette a felülvizsgálati bíróság előtt folyamatban lévő polgári eljárások eredményét. Vitatta, hogy a felperest kár érte volna, szakértői vélemény beszerzésével kívánta igazolni a perben, hogy a felperes ténylegesen mennyit használt fel a megvásárolt áruból, illetve mennyit értékesített tovább és azt milyen áron tette. Ezen túl vitatta, hogy a GVH határozatával megállapított egyeztetés bármilyen hatással lett volna az adott piacra. A Tptv. 88/C. §-át nem tartotta nem alkalmazhatónak, mert a jogszabályi rendelkezést beiktató törvény hatálybalépésre vonatkozó szabálya szerint csak az azt követően indult eljárásokban lehet alkalmazni.

Egyedi normakontroll lefolytatására tett indítványt, amely okán a peres eljárás felfüggesztését kérte. Az elévülési kifogásra alapított védekezése mellett kifogásolta azt is, hogy a felperes a kár bekövetkeztének időpontját kifejezetten nem jelölte meg, felperes állításából csak az következett, hogy a károsodás különböző időpontokban következett be. Vitatta azt is, hogy az elévülés vele szemben megszakadt volna, mivel nem kapott olyan felszólítást, amelyből megállapítható lett volna, hogy milyen jogviszonyból milyen tényekre alapított követelést érvényesít vele szemben a felperes. A II. rendű alperesnek küldött felszólító levelet pedig nem tartotta az elévülés vele szembeni megszakítására alkalmasnak. Álláspontja szerint az elévülés nyugvását eredményező objektív akadálnak azt a körülményt nem lehetett tekinteni, hogy a GVH határozat bírósági felülvizsgálata folyamatban van. Az elévülés nyugvásának megszűnése szempontjából csak annak van jelentősége, hogy a károsult mikor jutott teljes körűen a jogérvényesítéshez szükséges adatok és ismeretek birtokába. Ez pedig 2010. október 28-ával megállapítható volt.

Állította, hogy a felperes és a beszerzési társulás tagjai közötti megállapodás alapján a felperes az állítólagos kárát a beszerzési társulás tagjaira áthárította. A felperes vagyonában értécsökkenés nem következhetett be, a felperes vagyoni előnytől nem eshetett el.

VII. rendű alperes bejelentett pergátló kifogása szerint a kereseti követelés idő előtti, mivel a keresetindítást követően még folyamatban volt a versenyhivatali határozatok bírósági felülvizsgálata. Előkérdésnek tekintette a folyamatban volt felülvizsgálati eljárások eredményét.

Érdemi védekezését ehhez képest úgy terjesztette elő, hogy vitatta a felperesi kárigényt, a GVH határozatban alkalmazni rendelt jogkövetkezményeket, bírságokat úgy értelmezte, hogy azzal a piackorlátozó magatartás megvalósításának célzatát rendelte büntetni a Hivatal. Állította, hogy az alperesek magatartása az adott piaci versenyre nem gyakorolt káros hatást. Vitatta a 10%-os törvényes vélelem alkalmazhatóságát az adott perben, és azt is, hogy a felperes esetleges károsodása és az alperesek magatartása között oksági kapcsolat megállapítható és bizonyítható.

VIII. rendű alperes vitatta a felperes által megjelölt beszerzési érték összegét. Kiemelte, hogy a jogvita tárgyával összefüggésben megjelölt időszakban nem szállított a felperesnek, vele semmilyen üzleti kapcsolatban nem állt. A károkozás legkésőbbi időpontját 2008. április végében jelölte és az általános elévülési idő figyelembevételével 2013. április 30-át követően bírói úton már kárkövetelés

vele szemben nem érvényesíthető. A II. rendű alperesnek írt felszólító leveleket pedig nem tartotta alkalmasnak arra, hogy azok vele szemben az elévülést megszakítsák. Kiemelte, hogy a GVH határozat alapján indokolt, - amennyiben a követelés vele szemben nem évült el - hogy a per bírósága ítéletében rendelkezzen arról, hogy a VIII. rendű alperes mindaddig megtagadhatja az okozott kár megtérítését, ameddig a követelés a többi alperestől behajtható. A felperes által hivatkozott 2014/104/EU Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) elévülési szabályai nem alkalmazhatónak, mivel az Irányelv 2016. december 15-én került teljes körűen átültetésre a magyar jogrendbe. A Tptv. 88/T. §-a csak a módosítás hatálybalépését követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartásokra alkalmazható.

IX. rendű alperes vitatta a felperes által vásárolt lisztmennyiséget, illetőleg annak beszerzési értékét. Nem találta igazoltnak azt, hogy a felperes megpróbált más, olcsóbb beszerzési forrást keresni. Ezentúl utalt arra, hogy az árnövekedés vélelmezett mértéke a kárnak csak egy eleme, összetevője, de nem maga a kár. Kifogásolta, hogy az állított kár tekintetében felperes nem vezette le, hogy milyen piaci árat, milyen hasznót és haszonképességet feltételezett, illetőleg milyen piaci helyzet volt a megjelölt időszakban, azt milyen tényezők befolyásolták. A felperesi éves beszámolók alapján állította, hogy a felperes már csak az alapanyag beszerzést, valamint a javító-karbantartó tevékenységet koordinálta és szervezte. Levonta azt a következtetést, hogy a felperes a beszerzési társulás tagjaira áthárította az áremelkedést. A vele szembeni követelés elévülésének kezdő időpontját 2006. december 31. napjával állította, amely figyelembevételével 2011. december 31-e után a felperes sikeresen bírói úton igényt nem érvényesíthet.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy az I., II., IV., VI. - IX. rendű alpereseknek külön-külön 15 napon belül fizessen meg 4.513.580 forint perköltséget.

Határozata indokolása szerint a felperes a II. rendű alperessel 1999. szeptember 2-án kötött és később több alkalommal módosított lisztszállítási szerződéssel rögzítették a lisztárakat és az alkalmazott kedvezményeket.

A felperes és a perben nem álló ... Kft., Kft., Kft. és az Kft. 2001. szeptember 3-án megállapodást kötöttek, amely szerint a felperes beszerzési központként gyűjthette össze a megállapodásban részes felek anyag-, energia- és szolgáltatási igényeit, így a felperes az összesített nagyobb tételekkel végezte a beszerzést. A beszerzés során a felperes tárgyalhatott a szolgáltatókkal, az eladókkal a beszerzési feltételekről. A beszerzett árut, energiát, szolgáltatásokat üzleti partnereinek a beszerzést követően volt köteles tovább adni, a tovább számlázott ellenértéket a megállapodásban részes felek tartoztak megfizetni a felperesnek.

A GVH 2008. június 3-án indított versenyfelügyeleti eljárást, amelyet utóbb kiterjesztett. Az eljárás során a jelen per VIII. rendű alperese jogsértést elismerő nyilatkozatot tett. A GVH 2008. június 10-én tette közzé azt a nyilatkozatot, amely szerint eljárást indított 11 malomipari vállalkozás ellen, a gyanú szerint a vállalkozások felosztották egymás között a hazai lisztpiacot. A Vj. -69/2008/538., 539., 564. számú, 2010. október 28-án meghozott határozatával megállapította, hogy jelen per VIII. rendű alperese 2006. április és 2008. április között, további alperesek pedig 2005. február és 2008. április között a gazdasági verseny korlátozását célzó megállapodást összehangolt magatartás formájában megnyilvánuló jogsértést valósítottak meg, amellyel a malmi búzaörlemények árát, illetőleg árának változását egyeztetették egymással. A kartellt kőkeményt kartellnek minősítette és az abban részes felekkel szemben mindösszesen 2,3 milliárd forint bírságot szabott ki.

A felperes 2008. június 12-én, 2010. július 15-én és 2010. október 28-án kelt leveleiben

jogfenntartási nyilatkozat mellett a tisztességtelen piaci magatartással okozott kárának megtérítése igényéről tájékoztatta a II. rendű alperest.

A GVH határozattal szemben benyújtott felülvizsgálati eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2.Kf. 650.000/18/2014. számú jogerős ítélete ellen benyújtott felülvizsgálati eljárásban a felülvizsgálati bíróság 2015. szeptember 15-én meghozott végzésével a GVH határozat végrehajtását a felülvizsgálati eljárás befejezéséig felfüggesztette.

Időközben a III. rendű alperes a perbeli jogképességét 2016. június 30-ával elvesztette, átalakulás miatt megszűnt, az átalakulás módja beolvadás, a III. rendű alperes cégjogi jogutódja a VI. rendű alperes lett.

Az V. rendű alperes 2016. június 29-ei kezdő időponttal, a VII. rendű alperes pedig 2016. október 20-ai kezdő időponttal felszámolás alá került.

Az elsőfokú bíróság határozatának jogi indokolása szerint a felperes a kartellező magatartással megvalósított kára megtérítését kérte a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján. A kártérítési követelés esedékességének meghatározására a régi Ptk. 360. § (1) bekezdése az irányadó. A kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. A régi Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében pedig az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A kártérítési követelés elévülése a károsodás bekövetkeztével kezdődik. Ezen az időpontra az sem változtat, ha a károsodás vagy a károsultként azonosított érintettség csak a káreseményt követően válik ismertté. Ebben az esetben a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének, az elévülés nyugvási szabályainak az alkalmazása indokolt.

A felperes az alperesek jogellenes magatartását a GVH határozatával megállapított kartellezésben állította, a vélelmezett kárát pedig abban, hogy a II. rendű alperes magasabb árat érvényesített, a felperessel megkötött szerződéseiben ahhoz képest, mintha az ár valódi versenyben alakult volna ki. A károkozás és a kár keletkezése nem önmagában a szerződéskötésekből (szerződés-módosításokból), hanem az ellenszolgáltatás teljesítése alapján volt állítható. A károsodás abból származhatott, hogy a II. rendű alperessel szerződő félnek a verseny korlátozása miatt magasabb árakat kellett fizetnie, vagyona ténylegesen csökkent vagy vagyoni előnytől esett el. A tényleges kár a meg nem térülő kifizetett ár különbözetében állhatott. A károsodás bekövetkeztének időpontját egy ilyen kárfogalomnál a kifizetések, az ellenszolgáltatás teljesítése időpontja teheti azonosíthatóvá. A károsodás bekövetkeztének, az elévülési kezdő időpontok meghatározásánál a kifizetések időpontja volt irányadó. A felperes az utolsó kifizetést 2008. április végére, 2008. április 30. napján határozta meg. Kétségtelenül a felperes a legkésőbbi károsodás időpontjában még nyilvánvalóan nem ismerhette fel a károsodás tényét, hiszen a versenyjogi jogsértést a GVH határozata tette igazolhatóan felismerhető jogi tényé.

Az elévülés nyugvása az elévülési határidőt meghosszabbítja, de nem a nyugvás időtartalmával. A nyugváshoz joghatás annyiban fűződik, hogy egy évnél hosszabb elévülés esetén, amennyiben az elévülési idő még nem telt el, a követelés az akadály megszűnésétől számított egy éven belül még érvényesíthető abban az esetben, ha az elévüléshez ennél rövidebb idő van hátra. Ha az elévülési idő eltelt, a követelés további egy évig érvényesíthető. A nyugvás megszűnésétől számított egy éves határidő jogvesztő jellegű, az már nem nyugszik és nem is szakadhat meg.

Az alperesek jogellenes magatartását a GVH határozata nevesítette és igazolta. A felperes által állított károsodás oksági kapcsolatban állt a jogellenes magatartással. A felperes azt nem

bizonyította a perben, hogy az elévülés nyugvását olyan ok eredményezte, amely arra vezethető vissza, hogy önhibáján kívül nem volt abban a helyzetben, hogy követelését érvényesítse. A GVH határozatának meghozatalát követően a felperesnek már számításba kellett vennie károsodását, a vélelmezett kár bekövetkeztéről ténylegesen tudnia kellett. A felperest nem gátolta menthető okot jelentő módon tőle független körülmény abban, hogy az egyes alpereseket külön-külön is felszólítsa teljesítésre, ezután érvényesítve követelését. A károkozó magatartásokról a GVH határozat alapján egyértelműen tudomással bírt.

Utalt a törvénykezési gyakorlatra, amely szerint csak azok az akadályok járhatnak az elévülés nyugvásának következményével, amelyek nem hozhatók összefüggésbe a károsult magatartásával. Ha a károsult tudta, hogy a károkozó magatartások befejezettek, a törvénnyel is vélelmezett károsodással ténylegesen számolni kellett, a kárkövetelést alapító jog érvényesítése nem lehetett akadályozott. Az a körülmény, hogy a kár mértéket pontosan még a károsult nem számolta ki, nem lehetett a követelések bejelentésének és a jogok érvényesítésének a gátja. Jelen polgári eljárás megindításáig az alperesekkel szembeni keresetindításig az elévülési idő a II. rendű alperes kivételével a további alperesekkel szemben eltelt. A felperes állított károsodása a II. rendű alperessel

kötött szerződéses kötelmének a teljesítéséből származhatott, a károsodás beálltával kezdődhetett meg az elévülési idő.

Utalt arra, hogy az alperesek egyenként az elévülés kezdő időpontját a károsodás bekövetkeztéhez kötötték. A felperes állítása alapján a károsodás a többletfizetéssel megvalósult vagyonsökkenés volt. A károsodás és az állított jogellenes károkozó magatartás időpontja elvált egymástól. A felperes maga is utalt arra, hogy folyamatos szállítás folyamatosan okozott kárt a végül károsult beszerzési partnereknek.

A 2001. szeptember 3-ai megállapodást a régi Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezésével úgy minősítette, hogy a felperes és a II. rendű alperes közötti, illetve a felperes és a vele szerződő együttműködő partnerek közötti szerződések alapulvételével a tisztességtelen piaci magatartással okozott állítólagos kár ténylegesen nem a felperesnél, hanem a vele szerződő együttműködő partnereknél állhatott elő. A felperes, mint beszerző károsodása legfeljebb abban állhatott volna, ha a vele szerződő partnerektől az ellenszolgáltatást a ráfordítások figyelembevételével kisebb mértékben kapta volna meg ahhoz képest, mintha az alperesek a versenyjogi jogsértést nem követték volna el.

Mindezek alapján úgy foglalt állást, hogy az alperesek megalapozottan hivatkoztak arra, hogy perbizománynak minősülne az, ha a károsult helyett egy kijelölt harmadik személy saját nevében léphetne fel a tényleges károsultak javára kárkövetelés érvényesítése érdekében.

A tisztességtelen piaci magatartással okozott kár eltérő a II. rendű alperessel szerződő felperes, mint beszerző, valamint a ténylegesen árut megrendelő és felhasználó beszerzési megállapodásban részes partnerek vonatkozásában.

Úgy ítélte meg, hogy a felperesnek a beszerzésben való részvétele alapján nem igazolható, hogy az árkülönbözet miatt többletfizetéssel előidézett vagyonsökkenése. A 2001. szeptember 3-ai beszerzési szerződés alapján azt a következtetést vonta le, hogy a felperes a II. rendű alperesnek megfizetett vételárat az áru szolgáltatása fejében teljesített ellenszolgáltatást továbbhárítani volt köteles a vele beszerzési megállapodást kötő felekre. A tovább számlázott ellenértéket a megállapodásban részes felek tartoztak megfizetni a felperesnek. Ebből következik, hogy a felperest a II. rendű alperessel megkötött lisztszállítási szerződés alapján teljesített ellenszolgáltatás mértéke miatt károsodás nem érte. Károsodása legfeljebb abból származhatott, hogy a 2001. szeptember 3-ai beszerzési megállapodás alapján nem olyan mértékű ellenszolgáltatáshoz jutott, mint ami a kartell

hiányában elérhető lett volna. A felperes a perben ilyen kárt nem állított.

Nem találta igazolhatónak, hogy a felperest a II. rendű alperessel kötött lisztszállítási szerződésből adódó ármeghatározás miatt többletfizetéssel előidézett vagyonsökkenésként valóban kár érte. A 2010. október 28-ai GVH határozat az alperesek jogellenes magatartásának tényét igazolta, önmagában azonban a határozat tartalma azt nem igazolta, hogy az alperesek versenyjogot sértő jogellenes magatartása oksági kapcsolatban állhat a felperes vagy a felperessel beszerzési megállapodást kötő társaságok állított károsodásával. Levonta azt a következtetést, hogy a 2006-2008. közötti években tanúsított versenyjogot sértő és összehangolt magatartás, valamint a II. rendű alperes és a felperes kötelmi jogviszonyában 1999. szeptember 2-ától kezdődő folyamatosan fennálló szerződés tartalma között okozati összefüggés a felperes károsodását előidézően nem igazolható. A felperes a II. rendű alperestől a közöttük lévő szerződések alapján több éven keresztül úgy vásárolt árut, hogy azt nem a saját javára, hanem a vele 2001. szeptember 3-án beszerzési megállapodást kötő felek javára szerezte be. A II. rendű alperestől vásárolt áru árának végső kifizetői a beszerzési megállapodást megkötő társaságok voltak. A károsodás időpontja kifizetések napjával azonosítható. Nem folyamatos károsodás, hanem minden egyes kifizetéssel külön-külön részekben beálló károsodás lett volna állítható a felperes részéről. A felperes kizárólag a II. rendű alperessel közölt olyan felszólító nyilatkozatokat, amelyek az elévülés megszakítására alkalmasak, az I. és IV - IX. rendű alperesekkel szemben a felperes az elévülési határidőn túl lépett fel, ezen alperesekkel szemben az elévülés megszakadására eredményesen nem hivatkozhat. 2010. október 28-át követően a jogellenességről, a jogsértésről tudomással bírt, ezért a jog érvényesítése nem volt akadályoztatott.

A II. rendű alperessel szemben az elévülést a régi Ptk. 326. § (1) bekezdésének megfelelően 2010. október 28-án a felperes a felszólításával megszakította, ennek figyelembevételével a 2015. július 29-én megindított fizetési meghagyás eljárásával a felperes az elévülési időn belül érvényesítette igényét. A II. rendű alperessel szemben azonban a keresete nem alapos, mivel a tényleges károsult nem a felperes, hanem valójában az áru beszerzésére a felperesnek megbízást adó további gazdasági társaságok voltak. A felperes a II. rendű alperessel szemben olyan kárt pedig nem állított, nem jelölt meg, ami a beszerzési megállapodás alapján a vele szerződő partnereivel szemben érvényesíthető jogra utalt volna. Nem állította azt sem, hogy kisebb mértékben jutott beszerzőként a partnereitől ellenszolgáltatáshoz a beszerzési partnerek által viselt többletár miatt.

A pergátló kifogások tekintetében a per megszüntetési kérelmeket azért utasította el, mert a felperes nem idő előtti követeléssel élt a kereset indításakor. A károsult károsodása már bekövetkezett a kifizetésekkel, a vagyon ezzel csökkent. A kárkövetelés a károsodással vált esedékessé, a károsodás a kifizetések tényéből következik. Az pedig, hogy a felperes valóban károsult-e nem permegszüntetési kérelem tárgyalására, hanem a per érdemi tárgyalására tartozó kérdés. Ezért a per megszüntetési kérelmet az 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 162. § (1) bekezdése szerint a 140. § (1) bekezdésének megfelelően elutasította. Az Alkotmánybíróság megkeresése nem volt indokolt, a bíróság nem az alkotmányellenesnek minősített jogszabály alkalmazásával döntötte el a felek közötti jogvitát. A perköltségről a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott. Az ügyvédi munkadíjak mértékénél 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1)-(2) bekezdése alapján döntött.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet módosított kereseti kérelme szerinti megváltoztatását és az alperesek perköltségben való marasztalását, másodlagosan pedig az elsőfokú ítéletnek az alperesek javára megítélt perköltség leszállítását kérte akként, hogy annak mértéke ne haladja meg a 3.554.000 forintot.

Az elévülés tekintetében arra hivatkozott, hogy a közigazgatási perben meghozott másodfokú ítélet a GVH határozatot hatályon kívül helyezte. A megismételt eljárások eredményeként a GVH határozat alapvetően módosításra került mind a kartellezők személye, mind a kartellezés időszaka tekintetében, amely tényt semmilyen módon az elsőfokú bíróság nem értékelt az elévülés nyugvása körében sem. A GVH határozat hatályon kívül helyezésére tekintettel végrehajtható határozat nem állt rendelkezésre, ezért kárkövetelés előterjesztésére nem volt módja, tekintettel arra, hogy sem a károkozók köre, sem pedig a károkozási időszak nem volt azonosítható. A GVH határozat csak a Kúria Kfv.II.37.754/2014/24. számú ítélete nyomán vált újra hatályossá. Utalt arra, hogy a Fővárosi Törvényszék Közigazgatás és Munkaügyi Regionális Kollégiumának vezetője tájékoztatásának csatolásával bizonyította, hogy nem volt olyan helyzetben, hogy pert indíthatott. Rámutatott arra, hogy az alperesek között sem volt az ellenkérelmek előterjesztésekor egyértelmű az, hogy a követelést idő előtt terjesztett elő a felperes vagy az elévült. A III -VI. rendű alperes a 30.G.43.721/2015/20. számú jegyzőkönyv 4. oldalán úgy nyilatkozott, hogy a per megszüntetését azért kéri, mert az igényérvényesítést idő előttinek tartják.

Hivatkozott az EBH2009. 1981. számon közzétett eseti döntésében foglaltakra, amely szerint az elévülés nyugvása bekövetkezik és mindaddig fennáll, ameddig a károsult nem szerez teljes körűen tudomást azokról a tényekről, amelyek ismerete nélkül az igényét nem érvényesítheti. Állította, hogy csak 2015 májusában szerezhetett tudomást azokról a tényekről, amelyek a perben relevánsak. Az elévülés tekintetében változatlanul hivatkozott az Irányelv 10. cikkére, az Alaptörvény 28. cikkére, továbbá a Tptv. preambulumban foglalt célokra, és a 2017. január 1-jétől hatályos Tptv. 88/T. § (2) bekezdésének rendelkezéseire.

Kiemelte, hogy a II. rendű alperessel szállítási jogviszonyban állt, ezért jogosult volt a szállítási jogviszony megsértéséből eredő igényeket érvényesíteni.

Előadta, hogy a perbizomány a perlési jog átruházását jelenti a perben érvényesített jog átruházása nélkül. Ebben az esetben a perlési megbízás nélkül jön létre, hogy az érvényesített jog a felperest megilletné (BH1997. 199.), így a bizományos sem jogosult a megbízó igényeinek perbeli érvényesítésére és perbeli képviselésére (EBH2004. 1039.). Adott esetben azonban felperes a saját követelését saját nevében érvényesített a perben.

Tévesnek tartotta azt az elsőfokú ítéleti értelmezést, amely a beszerzési megállapodásból azt a következtetést vonta le, hogy a termék további értékesítése során az ellenszolgáltatás továbbhárítására, továbbszámlázására került sor. Amikor ugyanis a termék továbbértékesítése megtörténik a kereskedelmi és feldolgozási láncban, akkor a vevők nem tovább számlázott ellenértéket fizetnek meg, hanem a saját nevükben megvásárolt termékek ellenértékét. A beszerzési megállapodásban részes felek a tulajdonában álló lisztet vásárolták meg. Nincs jelentősége annak, hogy a beszerzési partnerek, akik nem álltak jogviszonyban a kereskedelmi láncban előrébb álló alperesekkel, a saját nevükben megvásárolt termékekkel mit tesznek vagy mit nem. Semleges, hogy azt milyen hányadban dolgozzák fel, hogyan értékesítik tovább áthárítva a kartell miatti ártóbbletet és annak sem, hogy az ebből készült zsemle végül egy vásárló gyomrában vagy egy szeméttelen végzi-e. A kereskedelem és feldolgozási lánc egy szintjén kartellel megvalósított károkozás miatti felelősség nem válhat érvényesíthetatlenné pusztán azon ok miatt, hogy a kereskedelmi és feldolgozási láncban a kartellt elszenvedő vevő közbülső szerepben van. A kartell károsult vevői ugyanis nem a kartell károsult kárát térítik meg, amikor az általa értékesített, esetleg feldolgozott termékeket megvásárolják, hanem az adott termék ellenértékét fizetik ki. Ezzel a vételár megfizetéssel nem hozható összefüggésbe, hogy a kartellezés miatti kár a kartell károsult részére megtérült volna. Sem a vevők, sem a károkozók nem fizettek részére kartell kár megtérítése jogcímén. Valamilyen konkrét megjelölt jogcímű kiadás megtérítése ugyanis csakis akkor lehetséges, ha ez a jogcím kifejezetten szerepel ezen fizetés esetében. Nem létezik immanens megtérülés. Kiemelte, hogy az elsőfokú ítéleti gondolatmenet alapján az elszenvedett kárt minden

esetben megtérültnék kellene tekinteni akkor, ha a károsult gazdálkodó összességében nyereséget ér el.

Hangsúlyozta, hogy a 2001. szeptember 3-ai megállapodás alapján mindvégig maga tárgyalta, saját nevében és minden, a beszerzéssel kapcsolatos jogvitában, jogviszonyban saját nevében járt el. Maga szerzett tulajdont a megvásárolt liszttermékeken. Jogsértőnek tekintette, hogy az elsőfokú ítélet a megállapodást perbizományi megállapodásnak tekintette. Úgy foglalt állást, hogy a közös beszerzési megállapodás értelmezése során nem lehet eltekinteni a szerződés felek által történt értelmezésétől. A perben csatolt, 2018. február 1-jén kelt jegyzőkönyv alapján megállapítható, hogy a közös beszerzésről megállapodó felek a fizetési meghagyást benyújtása előtt egyeztettek, melynek során kinyilvánították, hogy már a szerződés megkötésének időpontjában is akként értelmezték a 2001-es megállapodást, hogy az a szállítókkal szemben érvényesítendő követelések szempontjából engedményezési megállapodást tartalmaz. Így a peresített követelés vonatkozásában engedményezési tartalmú a korábbi szerződés. A részes felek konkrétan meghatározták az engedményezett perben érvényesített követelés nagyságát is. Megerősítették azt is, hogy az elszámolási kötelezettség pontosan az engedményezett követelés ellenértékét jelenti, melyet a perrel kapcsolatos költségek is befolyásolnak. A felperes és partnerei 2018. február 1-jén jegyzőkönyvet vettek fel, melyben rögzítették korábbi megállapodásuk értelmezésével kapcsolatos egybehangzó álláspontjukat, amely csatolásra került. Állította, hogy a feleket nem csak a szerződés tartalmának meghatározása kapcsán illeti meg a szerződési szabadság, hanem annak értelmezése kapcsán is. Az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 207. § (4) bekezdése alapján úgy nyilvánította valójában színleltnek a szerződést megállapítva, hogy az engedményezési megállapodás ténylegesen perbizományi szerződést leplezett, hogy ilyen megállapításra vonatkozó alperesi kérelem nem volt. A régi Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének pedig nem tett eleget, amikor a felek egyező értelmezési akaratától eltérően minősítette az adott szerződést. Az elsőfokú ítéletben kiemelt elszámolási kötelezettség pedig nem a perbizományra utal, hanem az ellenérték megállapodás egy jogszerű formája, ezért a felperes egyrészt, mint a II. rendű alperessel szerződő fél de, mint engedményes is jogosult volt a kárigény érvényesítésére. Utalt a régi Ptk. 200. § (1) bekezdésében foglaltakra és ismételten kiemelte, hogy a 2018. február 1-jei jegyzőkönyv rögzítette, hogy a felek szándéka már 2001-ben is az engedményezési megállapodást tartalmazó szerződés megkötésére irányult.

A kár mértéke tekintetében utalt arra, hogy a Tptv. 88/C. §-ában foglaltakat érdemben az elsőfokú ítélet nem vette figyelembe. Fenntartotta a korábbi, 2017. május 26-án kelt bizonyítási kérelemben, továbbá a 2016. január 29-ai észrevétel 3. oldalán foglalt nyilatkozatait. Hangsúlyozta, hogy a kárvélelem eljárási szabály, ezért a Jat.tv. 15. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. A kárvélelem alkalmazhatósága hiánya esetén a régi Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján általános kártérítésként kérte elbírálni a kárigényét.

Az alperesek javára megállapított perköltség mértékét vitatta. Az elsőfokú ítélet a III. rendű és az V. rendű alperes kivételével állapított meg felperes terhére perköltség fizetési kötelezettséget egyenlő mértékben, külön-külön előírva azt, a pertárgy értéke összesen 135.459.035 forint volt, amely összeg három időszakban, különböző alperesi csoportokban került megjelölésre. A perköltségben nem jelenik meg az alperesek eltérő helyzete, az, hogy velük szemben eltérő mértékű a követelt kár összeg, továbbá az ügyvédi tevékenységek eltérő terjedelműek, és az alperesek felelősége egyetemleges, továbbá az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének szabályában foglaltak, valamint az, hogy perköltség áfa körön kívüli.

Kiemelte, hogy a perköltség megállapításakor nemcsak a pertárgy értéket, hanem a perben kifejtett jogi képviselési tevékenységet is figyelembe kell venni. Utalt arra, hogy a III-VI. rendű alperes ügy nyilatkozott, hogy a per megszüntetését kéri, mert az igényérvényesítést idő előttinek tartja. Az időelőttiség és az elsőfokú ítéletben megállapított elévülés egymást kizáró fogalmak, ami mellett,

hogyan arra utal, hogy az igényérvényesítés lehetőségének megnyíltára vonatkozóan még az alperesek között is eltérő jogértelmezés volt, azok és célszerű pervitel körében értékelendő lett volna.

A IX. rendű alperesnek fizetendő perköltség mértéke pedig a vele szemben érvényesített igény mértéke figyelembevételével is eltúlzott, mivel a módosított kereseti kérelem szerint 27.002.542 42 forint kár és kamata megtérítési igényt érvényesített vele szemben, így a IX. rendű alperes javára megállapított perköltség messze meghaladja az IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja szerinti maximálisan megállapítható perköltség mértékét.

Az egyetemleges kötelezetteket, ha jogviszonyukból más nem következik, a kötelezettség egymás között egyenlő arányban terheli (régi Ptk. 338. § (1) bekezdés), így a IX. rendű alperes kötelezettsége is csak mintegy 3.000.000 forint lett volna a felperesi pernyertesség esetén. Így a IX. rendű alperes részére megítélt perköltség mintegy másfélszerese meghaladta azt az összeget is, amelyet az alperes valójában terhelte volna pervesztessége esetén. Ezen túl hivatkozott arra, hogy nem állapítható meg, hogy a perbeli jogi képviselő azonos tartalmú és terjedelmű volt, több tekintetben az alperesek egymás nyilatkozataihoz csatlakoztak, a perköltség belső aránytalanságot hordoz. Utalt a BH2003. 473. szám alatti eseti döntésben foglaltakra és arra, hogy a perköltség tisztességtelen az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdésében foglaltak miatt. Amennyiben a kartellezőkkel szemben a felperes pernyertes lenne, az alperesek egyetemlegesen lennének kötelesek megfizetni a jogi képviselővel felmerült költségeket. Az elsőfokú perköltségről szóló ítéleti rendelkezés nem vette figyelembe, hogy károsult a felperes az alperesek jogellenes magatartása miatt, az alperesekhez képest kilencszeres kockázatot kellett, hogy vállaljon esetleges pervesztesség ellenére, holott a feleket egyenlően kell, hogy terhelje a perköltség. Az ilyen ítéleti rendelkezés amellett, hogy a tisztességes eljárás elvét sérti, elrettenti a kartellezést elszenvedőket az elhúzódozó közigazgatási és közigazgatási felülvizsgálati ügyekben a kártérítések érvényesítésétől, különösen akkor, ha a felülvizsgálat során a tényállást a résztvevők a GVH határozat megsemmisítése vagy hatályon kívül helyezése tekintetében rendre más és más tartalmú és a közigazgatási perben három esetben is jogerős ítélet születik. Mindez a feleket a bírósághoz való fordulás jogának gyakorlásában korlátozza, anyagilag ellehetetlenítse a pervesztes felet, továbbá sértse a társadalom értékétét. A megítélt perköltségi jogellenes áfa tartalmával kapcsolatban utalt a 2007. évi CXXVII. törvény [Áfa törvény 2. § a) pontjának; 5. és 6. §-ának a rendelkezéseire]. A perköltség a peres felek közötti elszámolás során nem tartalmaz általános forgalmi adót, azaz a peres felek között perköltség megtérítés címén áfa áthárítására nem kerülhet sor. A pervesztes fél tekintettel arra, hogy a perköltség megtérítése esetén ő nem egy általa megrendelt szolgáltatás ellenértékét téríti nem helyezheti levonásba azt az általános forgalmi adót, amelyet például a másik fél jogi képviselője vagy a másik fél által igénybe vett vagy bíróság által kirendelt szakértő hárított át a másik félre vagy a bíróságra. Felhívta a Kúria Kf.V.35.172/2014/4. számú döntésében kifejtetteket.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Kiemelte, hogy nincs jelentősége a GVH határozat kapcsán indult eljárásoknak, hiszen amennyiben a felperesnek kára keletkezett, az nem a GVH határozattal keletkezett, hanem az alperesi magatartás miatt, amely lényegesen korábban volt. Ezen túl a felperes az eljárás első GVH fordulóját követően tudomást szerzett a jogsértő magatartásról. A 2001. szeptember 3-ai megállapodásból egyértelműen megállapítható, hogy a felperest semmilyen kár nem érte, hiszen a terméket rögtön tovább értékesítette. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem minősítette színleltnak a 2001. szeptember 3-ai megállapodást, ilyen megállapítást sem az ítélet rendelkező része sem pedig az indoklása nem tartalmaz, a bíróság a régi Ptk. 207. § (1) bekezdésével összhangban értelmezte a megállapodást és azt a tényleges tartalma alapján bírálta el. A perköltség tekintetében előadta, hogy a felperes saját döntése volt, hogy kilenc alperest perelt, ennek kockázatát pervesztessége esetére neki kellett felmérnie. Minden alperes önállóan védekezett saját jogi képviselővel, amely indokolta

teszi az alperesenként önállóan megítélhető perköltséget.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A perben korábban tett nyilatkozatai változatlan fenntartásával kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében azt hangsúlyozta, hogy az érvényesített jog tartalma szerint tényleges károsult nem a felperes, hanem az áruk beszerzésére a felperesnek megbízás adó további gazdasági társaságok voltak. Utalt arra, hogy a felperes a peres eljárás során felhívás ellenére nem különítette el a GVH határozatban nevesített és az egyéb termékek beszerzési árait, ebből adódóan keresete önmagában véve alkalmatlan volt az általa kívánt jog érvényesítésére még abban az esetben is, amennyiben igazolható lenne, hogy a károsodás az ő oldalán következett be. Utalt a per kezdetén, 2015. november 12. napján benyújtott ellenkérelmében foglaltakra, előadta, hogy a 2001. szeptember 3-ai megállapodással kapcsolatban úgy foglalt állást, hogy annak tartalma alapján a felperes kizárólag közvetítőként vásárolta meg a vele szerződő partnerek részére a terméket, amelyet a megállapodás szerint azonnal továbbszámlázott. A továbbszámlázásra tekintettel függetlenül az ellenérték mértékétől a felperest kár nem érhet, mivel részére a továbbszámlázás útján a teljes ellenérték megtérítésre került. Alaptalannak tartotta a 2018. február 1. napján kelt jegyzőkönyvben foglaltakra utalást, mivel az a 2001. szeptember 3-ai megállapodás tételes szövegszerű rendelkezésével ellentétes értelmezést tartalmaz, így utólag nem lehet alkalmas az eltérő joghatás kifejtésére. Vitatta a károkozás tényét, illetőleg a törvényi vélelem szerinti kártérítés mértékét. Megalapozottnak tartotta azt az elsőfokú ítéleti rendelkezést, mely szerint az alperesek részére külön-külön, a jogszabályi rendelkezések alapján állapította meg a perköltséget az elsőfokú bíróság.

A VI. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Ismételten utalt arra, hogy a felperesi követelés vele szemben elévült, kiemelte, hogy a felperes nem követelhet saját nevében kártérítést, 2001. szeptember 9-ei megállapodásból ez nem következik. Ugyanakkor megállapítható, hogy célhoz kötötten kapott pénzeszközöket a beszerzési társulás négy tagjától, semlegesen érintette a felperes vagyonát a fizetési kötelezettség mértéke. Amennyiben pedig jelen perben pernyertes lenne, úgy köteles volna a megállapodás alapján továbbadni a beszerzési társulás négy tagjának a megítélt kártérítési összeget. Ezen túl utalt a Fővárosi Ítélet tábla 14.Gf.40.521/2011/9. számú ítéletében foglaltakra. A megállapított perköltség semmiképp nem eltúlzott, figyelemmel a magas pertárgyértékre. Ezen túl megjegyezte, hogy a felperes alaptalanul hivatkozik az Irányelv 10. cikkére, mert az a jelen perben nem alkalmazandó, mivel az Irányelvet a magyar jogba a jogalkotó átültette és ez a jogszabály az elévüléssel kapcsolatos Irányelvi szabályok hatályát kifejezetten és egyértelműen nem terjesztett ki, továbbá a hivatkozott Irányelv egyébként saját maga időbeli hatályát eleve nem terjeszti ki a jelen perrel érintett jogvitára, így fel sem merülhet annak alkalmazása.

VII. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, lényegében az elsőfokú eljárásban hivatkozott érveit megismételve. Az elévülés tekintetében kiemelte, hogy a felperes a károkozó magatartásokról a GVH határozat alapján egyértelműen tudomással bírt, nem gátolta menthető körülmény abban, hogy az egyes alpereseket külön-külön is felszólítsa teljesítésre, a felperes által állított legkésőbbi károkozás 2008. április 30-át követően a követelése 2013. április 30-án elévült. Kiemelte, hogy amennyiben a kár igazolható, úgy az nem a felperesnél, hanem a beszerzési partnereinél jelentkezhetett.

A IX. rendű alperes szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását indítványozta.

Az elévülés tekintetében korábbi nyilatkozatait fenntartva utalt arra, hogy az Irányelv átültetése

megtörtént, azonban a Tpvt. 95/A. § (3) bekezdés d) pontja alapján a Tpvt. módosításáról szóló 2009. évi XIV. törvénnyel megállapított 88/C. §-a a rendelkezés hatálybalépését követően indított polgári perekben alkalmazható. A hatálybalépés időpontja 2017. január 15. napja volt, amely értelmében a jelen perre az irányelv átültetése következtében szükséges új szabályozás nem irányadó. A Tpvt. 88/T. § (2) bekezdés 2017. január 15. napjától hatályos és a hatálybalépését követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén kell alkalmazni, azaz jelen ügyre az sem irányadó. Mivel az irányelv címzettjei a tagállamok, ezért a hivatkozott irányelv a felek jogaira és kötelezettségeire közvetlenül nem alkalmazható. Perbizománnyal kapcsolatban kiemelte, hogy a felperes a beszerzett alapanyagot tovább is értékesítette, így őt kár nem érte. A kár mértéke tekintetében pedig a Tpvt. 88/C. §-ában foglalt vélelmet adott esetben nem lehet kárvélelemnek tekinteni, mert az árnövekedés vélelmezett mértéke csak a kárnak egy eleme, összetevője, de nem maga a kár.

A perköltség tekintetében kiemelte, hogy az alperesek az elévülési kifogás mellett érdemi védekezést is előterjesztettek, a felperes az eljárást kilenc alperessel szemben annak tudatában indította, hogy a peres eljárás számára kedvezőtlen eredménnyel is zárulhat és pervesztes lesz. A régi Ptk. 338. § (1) bekezdése az egyetemlegesen kötelezettek belső viszonyát szabályozza, jelen ügyben nem releváns, mivel a felperes az alpereseket egyetemlegesen kérte marasztalni, az egyetemleges kötelezettség pedig azt jelenti, hogy minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik. A perköltség mértéke tekintetében kiemelte, hogy az eljárás két és fél évig tartott, számos alkalommal került sor tárgyalásra, ezeken a tárgyalásokon IX. rendű alperes részt vett, a tárgyi ügy valamennyi alperesi képviselő részéről időigényes ténybeli és jogi felkészülést igényelt. Az elsőfokú ítélet rendelkező része egyértelműen rögzíti a perköltség összegét, azt egy összegben határozta meg, a perköltségnek nincsen áfa tartalma. Mindez nem zárja ki azt, hogy a perköltség összetevői egyébként áfát is tartalmazzanak. Az IM rendelet 4/A. § (2) bekezdése alapján az alperesek nyilatkoztak arról, hogy az áfa fizetésére kötelezettek, így kifejezésre juttatták, hogy az áfa összegét felszámítani kívánják, ezért az ügyvédi munkadíj IM rendelet szerinti megállapításakor az áfát figyelembe kell venni, ellenkező eset arra vezetne, hogy a pernyertes fél viselne olyan költséget, melynek megfizetésére a pervesztes fél kötelezett.

A Fővárosi Ítéltábla az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt C -637/2017. számú előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig a másodfokú eljárást felfüggesztette.

Az EUB időközben az ítéletét meghozta, amely az eljárás folytatását indokolta.

A fellebbezés részben megalapozott.

Az ítéltábla a fellebbezésben foglaltak alapján az elsőfokú ítéletet teljes terjedelmében a per főtárgya és a perköltségre vonatkozó rendelkezése tekintetében is felülvizsgálta.

Az elsőfokú ítélet tényállását az alábbiakkal egészíti ki:

A Kúria 2015. szeptember 11. napján kelt Kfv.II.37.672/2015/11. számú végzésével a GVH határozatának végrehajtását felfüggesztette az eljárás befejezéséig.

A fentieket meghaladóan az elsőfokú bíróság a releváns tényeket lényegében helyesen állapította meg, az ítéltábla a döntéssel a per főtárgya és a perköltség tekintetében csupán részben értett egyet az alábbiak szerint.

Az elsőfokú bíróság a keresetet az I., a VI -IX. rendű alperesek tekintetében azért utasította el, mert az elévült, bírósági úton nem érvényesíthető. A II. rendű alperes vonatkozásában az elévülés megszakadása megállapítása mellett lényegében úgy foglalt állást, hogy a felperes a kártérítés jogszabályban meghatározott elemeit nem igazolta, amely hiányában a kereset nem megalapozott.

Nem vitásan a felperes módosított keresetében valamennyi alperessel szemben részint a 2006. szeptember 1. és december 31-e közötti időszakban, továbbá a IX. rendű alperes kivételével 2006. december 31. - 2008. április 30-a közötti időszakban megvalósított jogsértő magatartás folytán keletkezett - keresetben meghatározott összegű - kára megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket.

A felperes 2015. július 29-én fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperesekkel 2015. július hónapban, amely ellentmondás folytán perré alakult.

A kereset petituma szerint speciális, ún. versenyjogi kártérítési igény, amelyet megalapozó tényállási elemek közül adott esetben a jogsértő, jogellenes magatartást az előzményi versenyfelügyeleti, GVH eljárásban született határozat az alperesek kökemény un. „hardcore kartell-ben” való részvételükkel valósították meg. A megállapodásban történő részvétel nem csupán a magyar Tpvt.-ben szabályozott tilos megállapodásra vonatkozó szabályokat, hanem az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikkében foglaltakat is sérti.

Ilyen előzményeket követően az ítéletábra vizsgálta az adott tényállás tekintetében releváns jogszabályokat, az I., a VI -IX. rendű alperesekkel szemben előterjesztett igény érvényesítésének elévülése tekintetében, továbbá a II. rendű alperes tekintetében a kereseti kérelem határidőbeni érvényesítését követő érdemi megalapozottságát.

I./ A releváns jogszabályok

A per megindításakor hatályos Tpvt. 88/C. §, 88/D. §, az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §, 318. § (1) bekezdés, 326. § (1) és (2) bekezdése, 327. § (1) és (2) bekezdése, a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló az Európai Parlament és Tanács 2014/104/EU Irányelve (a továbbiakban: Irányelv), az adott Irányelvet értelmező EUB C -637/17. számú ítélet releváns rendelkezései.

Az ítéletábra az alkalmazandó jog tekintetében kiemeli, hogy a Tpvt. 88/C., valamint 88/D. §-aiban foglalt tényállás, tartalom a 2009. évi XIV. törvény 14. §-ával került beiktatása. Az adott szakaszok a 2013. évi CCI. törvény 88. § (2) bekezdés 23. pontjával történő módosítását a paragrafusokban szereplő korábbi, EK 81. cikknek az EUMSZ 101. cikkre való átszámozása indokolta, figyelemmel arra, hogy az időközben hatályba lépő EUMSZ a korábbi Római Szerződés cikkelyeinek átszámozását is megvalósította.

II./ A kereseti kérelem elévülése az I., IV., VI. -IX. rendű alperesekkel szemben

Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kártérítési igény érvényesítése elévülése vizsgálata során a károsodás bekövetkeztének az elévülés kezdő időpontja meghatározásánál a kifizetések időpontja volt irányadó. Nem vitásan a felperes adott esetben a II. rendű alperessel fennálló közvetlen szállítási jogviszonya alapján az utolsó kifizetést 2008. április 30. napján határozta meg.

A perindításkor hatályos, a perbeli kártérítésre alkalmazandó Tpvt. a kártérítési igények elévülése tekintetében speciális szabályozást nem tartalmaz, amely alapján az elsőfokú bíróság az 1959. évi IV. törvény régi Ptk. szabályait helyesen alkalmazta.

A régi Ptk. 325. §-a, illetőleg 324. § (1) bekezdése szerint a követelések öt év alatt évülnek el, ha jogszabály másképp nem rendelkezik.

A 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált.

a (2) bekezdés szerint, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egy éves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra.

A kialakult bírói gyakorlat az elévülés nyugvását előidéző oknak tekint minden olyan eseményt, amely miatt a jogosult a követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni.

A kártérítési igények elévülése összhangban a régi Ptk. 360. § (1) bekezdésében foglaltakkal a károsodás bekövetkeztekor nyomban elkezdődik.

Ugyanakkor, amennyiben a károsító magatartást a károsodás csak később követi, illetőleg a károsult a károkozásról csak később szerezhette tudomást, úgy az elévülés nyugvására vonatkozó szabályok alkalmazhatóak.

Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek jogellenes magatartását a GVH határozat nevesítette, a GVH 2008. június 10-én tette közzé azt a nyilatkozatot, mely szerint eljárást kezdeményezett tizenegy malomipari vállalkozással szemben. Helytállóan vonta le az elsőfokú bíróság azt a következtetést, hogy a felperes nem bizonyította az elévülés nyugvását

A GVH határozat alapján - amelyet a felperes nem vitásan ismert - már felismerte vagy fel kellett volna ismernie károsodását.

Nem volt akadálya, hogy az egyes alpereseket külön-külön a teljesítésre felszólítsa, azaz megszakítsa az elévülést.

A régi Ptk. szabályozásán túl az ítéletábra az igény érvényesítés elévülése kérdésében vizsgálta az Irányelvben foglaltakat is.

Nem vitásan a per megindítására olyan időszakban került sor, amikor az Irányelv már hatályba lépett (Irányelv 23. cikk), azonban a tagállamok tekintetében az ún. implementálási kötelezettség határideje - 2016. december 27. - még nem járt le [Irányelv 21. cikk (1) bekezdés].

Tény, hogy Magyarország az Irányelv rendelkezéseit a 2016. évi CLXI. törvény 28. §-ával emelte be Tpvt.-be, amely szabályok 2017. január 15-étől hatályosak. A hatálybalépést megelőzően indított kártérítési perekre a korábbi Tpvt. szabályai az irányadóak. Mivel az adott per az Irányelv hatályba lépését követően, de még az implementációs határidő lejárta előtt indult, ezért szükséges volt tisztázni, hogy az irányelvnek a perben releváns, az elévülés kérdése tekintetében vonatkozó szabályai (10. cikk) alkalmazhatóak-e.

Erre tekintettel függesztette fel az eljárását az ítéletábra az EUB C -637/17. számú, a perbelivel az elévülés kezdete tekintetében hasonló tényállás alapján történt megkeresés okán indult előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

Az Irányelv 10. cikk (1) bekezdés szerint a tagállamok e cikkel összhangban határozzák meg a kártérítési keresetek indításával kapcsolatos elévülési időre vonatkozó szabályokat. E szabályoknak meg kell határozniuk az elévülési idő kezdő időpontját, időtartamát és azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén az elévülési idő megszakad vagy nyugszik.

A (2) bekezdés szerint az elévülési idő nem kezdődhet meg az előtt, hogy a versenyjogi jogsértés megszűnt volna, és a felperesnek tudomása lenne vagy ésszerűen elvárható módon tudnia kellene a következőkről:

a) a szóban forgó magatartásról és annak tényéről, hogy az versenyjogi jogsértésnek minősül; b) arról a tényről, hogy a versenyjogi jogsértés számára kárt okozott; valamint c) a jogsértő kilétéről.

A (3) bekezdés szerint a tagállamok biztosítják, hogy a kártérítési kereset megindítására vonatkozó elévülési idő legalább öt év legyen.

A (4) bekezdés alapján a tagállamok biztosítják, hogy az elévülési idő nyugodjon, illetve a nemzeti jogtól függően megszakadjon, ha valamely versenyhatóság intézkedést fogad el a kártérítési kereset alapjául szolgáló versenyjogi jogsértéssel kapcsolatos vizsgálat vagy eljárás tekintetében. A nyugvás legkorábban a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedése vagy az eljárás egyéb módon történő befejezése után egy évvel érhet véget.

Az irányelv 22. cikke (1) bekezdése szerint a tagállamok biztosítják, hogy a 21. cikk értelmében az ezen irányelv anyagi jogi rendelkezéseinek való megfelelés céljából elfogadott nemzeti intézkedések ne legyenek visszamenőleges hatállyal alkalmazhatók.

A (2) bekezdés szerint a tagállamok biztosítják, hogy a 21. cikk értelmében elfogadott, az (1) bekezdésben említettektől eltérő nemzeti intézkedések nem alkalmazhatóak az olyan kártérítési keresetekre, amelyeket valamely nemzeti bíróságnál 2014. december 26. napja előtt indítottak.

Az Irányelv adott cikkeinek értelmezését az EUB C-637/17. számú ítélete 60., 61., valamint 68., 69. és 70. pontjaiban kifejtette, és a végső következtetésében úgy foglalt állást, hogy az EUMSZ 102. cikk közvetlen hatállyal bír a magánszemélyek közötti jogviszonyokban, az Irányelv 9. és 10. cikke viszont nem alkalmazható közvetlenül valamely magánszemélyek közötti olyan jogvitára, amelyben a polgári jogi kereset az ezen irányelv átültetésére irányadó határidő lejárta előtt indították, és a kereset tárgyát az Irányelv hatálybalépése előtti időszakban megvalósult tényállás képezi.

A 60. pontban kifejtettek szerint az Irányelv időbeli hatályát a 22. cikk úgy korlátozza, hogy az anyagi jogi rendelkezések esetében az irányelv átültetésére a visszamenőleges hatály általános tilalma vonatkozik, minden egyéb nemzeti átültető rendelkezést, vagyis az eljárási szabályokat teljes mértékben alkalmazni kell ugyan az Irányelv hatálybalépése előtti időszakban megvalósult tényállásokra, de csak olyan keresetek esetében, amelyeket az Irányelv hatálybalépése után indítottak. Kiemelte, hogy az Irányelv 10. cikkének vonatkozó rendelkezései esetében nem tisztán eljárási szabályokról van szó, a 10. cikk tárgyát az elévülés képezi és az ítélet 64. pontja szerint a 10. cikk nem alkalmazható olyan keresetekre, melyet bár az Irányelv hatálybalépése után indítottak, de amely az Irányelv elfogadása és hatálybalépése előtti időszakban megvalósult tényállásra vonatkozik.

Az ítéletábra megjegyzi, hogy bár az adott portugál ügyben a tényállás az EUMSZ 102. cikke megsértésén alapul per volt, ugyanakkor az Irányelv tárgyi hatálya a 101. cikk szerinti kartell tilalomba ütköző jogsértő magatartásokra is kiterjed [Irányelv 1. cikk (1) bekezdés, 2. cikk 1. pontja], következésképpen az Irányelv adott cikkének alkalmazhatósága körében irányadó az EUB állásfoglalása a 101. cikk szerinti jogsértő esetekre alapított kártérítési perekben is.

Az EUB ítélet tükrében, illetőleg annak tartalma alapján az Irányelvben foglalt, az elévülés kezdő

időpontjára, illetőleg a nyugvására vonatkozó szabályok jelen perben nem alkalmazhatóak. Az Irányelv alkalmazhatóságának hiánya, kizártsága okán pedig a fentebb hivatkozottak szerint az elévülés a hazai, régi Ptk. 326. §-ában foglalt szabályok megfelelő alkalmazása az indokolt, amely alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vonta le következtetést, hogy az I., VI. -IX. rendű alperesek tekintetében a felperes igénye elévült.

A kifejtettek alapján az ítéletábra ezen alperesek tekintetében az elsőfokú ítéletnek a keresetet elutasító rendelkezését a régi Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján helybenhagyta.

III./ A II. rendű alperessel szembeni igény megalapozottsága

A felperes a II. rendű alperessel igazoltan állt közvetlen szállítási jogviszonyban.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra az egyébként nem vitatott következtetésre, hogy a felperes a II. rendű alpereshez címzett, 2008. június 12-ei, 2010. július 15-ei, valamint a 2010. október 28-ai jognyilatkozataival az elévülést a régi Ptk. 326. § (1) bekezdésének megfelelően megszakította, amelyre tekintettel a fizetési meghagyásos eljárást a felperes elévülési időn belül kezdeményezte.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor kizárólag a felperes és a perben nem álló társaságok között 2001. szeptember 3. napján megkötött partneri, együttműködési megállapodásban foglaltak értelmezésével vonta le azt a következtetést, hogy a felperest kár nem érhet.

A fentebb már hivatkozottak szerint a felperes kártérítési igényét speciális, a Tpvt. 88/C. §-ában foglalt tényállás alapján indította.

Eszerint "E törvény 11. §-ába, illetve az EUMSZ 101. cikkébe ütköző, versenytársak közötti, az eladási árak közvetlen vagy közvetett meghatározására, a piac felosztására, termelési vagy eladási kvóták meghatározására irányuló versenyt korlátozó megállapodásban részes fél ellen indított, bármely polgári jogi igény érvényesítése iránti perben a jogsértésnek a jogsértő által alkalmazott ár mértékére gyakorolt hatásának bizonyítása során - ellenkező bizonyításig - úgy kell tekinteni, hogy a jogsértés az árat 10%-nyi mértékben befolyásolta.

Az adott §-hoz fűzött törvényi indokolás szerint a kartellezéstől való visszatartó erőt növeli, ha a károsultak módszeresen fellépnek kártérítési perek formájában a kartellezők által okozott kár megtérítése érdekében.

Ez a kár jellemzően abból adódik, hogy a kartellezők által érvényesített ár magasabb lesz, mintha az valódi versenyben alakult volna ki. Az ilyen kártérítési perekben a felperesnek alapvetően két dolgot kell bizonyítania: az alperes(ek) jogellenesen jártak el, továbbá e magatartásukkal neki kárt okoztak. Az első feltételt illetően a felperes helyzetét megkönnyíti, hogyha a jogsértő magatartást a GVH előzetesen vagy a per során adott esetben felfüggesztés mellett megállapítja. Problematikus viszont az okozott kár mértékének, valamint az alperesi magatartás és a károsodás közötti okozati összefüggésnek a bizonyítása. Az alapvető nehézség abban áll, hogy a felperesnek bizonyítani kell, hogy kartell hiányában mi lett volna a piaci ár, továbbá azt is, hogy az ártöbbletet nem építette be a saját áraiba, azaz a kárt nem hárította át másra. A károsultak jogérvényesítését segítő a törvény vélelmet állít fel az okozott kár mértéke vonatkozásában, ez a vélelem azonban csak a leg súlyosabb jogsértésekre, az ún. kőkemény (hardcore) kartellek vonatkozásában került bevezetésre.

A perbeli esetben az eladási kartellben való II. rendű alperesi részvétel igazolt volt. A felülvizsgált GVH határozattal jogerősen megállapításra került, hogy a II. rendű alperes a kartell-megállapodásban részt vett.

Az alkalmazandó 88/B. § (6a) bekezdése szerint pedig, ha amennyiben az érintett ügyben a Gazdasági Versenyhivatal eljár, bíróság a GVH keresettel nem támadott határozatának, illetőleg, ha a határozat bírósági felülvizsgálatát kérték, a GVH határozatát felülvizsgáló bíróság határozatának a jogsértést megállapító részéhez kötve van.

A versenyjogi szabályok megsértésének következtében a kárt szenvedett személy(ek) kártérítésre jogosultak függetlenül attól, hogy közvetlen vagy közvetett vásárlók-e, ebből következően a kártérítés alapja a felmerült kárért az ár növekedésből eredő kár és az elmaradt haszon.

Amennyiben a károsult az árnövekedést részben vagy egészben saját vásárlóira áthárította és ezáltal csökkentette a felmerült veszteségét, akkor az áthárított veszteség már nem testesít meg olyan kárt az áthárító fél oldalán, amelyért kárpótlásnak lenne helye. Ha azonban továbbhárította a kárt, a közvetlen vásárló által alkalmazott áremelés valószínűleg az értékesített mennyiség csökkenéséhez vezet, ez lehet az elmaradt haszon. A továbbhárítás tekintetében az alkalmazandó hatályos Tpv. szabályai alapján elsősorban a felperesnek kell igazolnia azt, hogy a kár nála keletkezett, azonban a II. rendű alperes nincs elzárva attól, hogy igazolja, hogy a felperes valamennyi kárát tovább hárította.

Az ítéletábra ugyanakkor kiemeli, hogy adott esetben a perindításkor hatályos Tpv. 88/C §-a alapján önmagában a továbbértékesítésre vonatkozó partneri megállapodás tartalma és szövege nem igazolja azt, hogy a felperesnek, mint közvetlen beszerzőnek kára nem keletkezett.

A speciális kártérítési elemek tekintetében figyelemmel a kárvélelem mértékére és a jogsértés megállapítására, a keletkezett kár, illetőleg a kettő közötti okozati összefüggés tekintetében a felperesnek kell igazolni azt, hogy mi lett volna a piaci ár kartell hiányában, továbbá a fentebb kifejtettek szerint azt, hogy a keletkezett kára tényleges kárban vagy elmaradt haszonban jelentkezett-e.

Az ítéletábra itt jegyzi meg, hogy a II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében maga is hivatkozott szakértői vélemény beszerzésének szükségességére.

Az elsőfokú eljárás során nem folyt bizonyítás arra vonatkozóan, hogy a felperes által beszerzett teljes árumennyiség továbbadásra, eladásra került-e a 2001. szeptember 3-ai megállapodás részesei részére, azaz, hogy teljes vagy részleges továbbhárításra került-e sor, továbbá az sem, hogy a felperes kartell hiányában mekkora mennyiséget és milyen áron szerezhetett volna be, illetőleg a kartell hiányában milyen, mekkora hasznót realizálhatott volna, pl.: több vagy nagyobb mennyiség vásárlásával.

Mindezeknek a bizonyítása és igazolása a másodfokú eljárás kereteit meghaladják.

Az ítéletábra a kifejtettekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a II. rendű alperes tekintetében a régi Pp. 252. § (2) bekezdése alapján - további bizonyítási eljárás szükségessége okán - hatályon kívül helyezte.

A megismételt eljárásban a speciális versenyjogi kártérítési elemek fennállását a fentebb kifejtettek alapján igazolni szükséges. Az elsőfokú bíróságnak a régi Pp. 3. §-a szerinti, a feleket terhelő bizonyítási kötelezettséget meg kell állapítani és ki kell osztania.

A kárvélelem, mint törvényi vélelem a II. rendű alperes részéről megdönthető, az pedig, hogy az ár-kartell hiányában milyen mértékű beszerzési ár lett volna kialakítható ténylegesen a partneri

megállapodás alapján, a beszerzett áru mennyisége továbbadása került-e, milyen áron került továbbadásra, illetőleg a keletkezett kár továbbhárítása teljes vagy részleges módon történt-e meg, szakértői kérdés, így szakértői vélemény beszerzését teszi szükségessé.

IV./ A perköltség

A felperes önálló fellebbezést terjesztett elő a perköltség tekintetében. Az ítélet tábla a fellebbezésben foglaltakat nagyobb részben osztotta. Kiemeli, hogy a versenyjogi jogsértések feltárása és az azok alapján indított kártérítési keresetek során a károsultak hatékony jogvédelme, illetőleg jogérvényesítésének biztosítása fontos és szükségszerű követelmény. A feleknek a tisztességes eljáráshoz és jogérvényesítéshez való joguk alapján csupán a pertárgy értékéhez igazodó és valamennyi, a kartellben résztvevő jogsértő fél tekintetében egységesen megállapított, azaz azonos összegű perköltség mértéke nem lehet szankciós jellegű és arra alkalmas, hogy a károsultat(kat) elriassza a jogérvényesítéstől. A jogok tényleges érvényesülésének gátat szabó, a perléstől elrettentő mértékű perköltség mindenképpen a tisztességes eljárás elvét sérti.

A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdésével nem áll összhangban az olyan perköltség alkalmazási és számítási mód, amely a kartellezést elszenvedőket a közigazgatási és közigazgatási felülvizsgálati ügyekben a kártérítések érvényesítésétől elrettent. Adott esetben a differenciálás nélküli és a magasabb perértékhez igazodó perköltség olyan mértékben eltúlzott, amely annak mérséklését indokolja.

Helytállóan hivatkozott a felperes arra is, hogy a perköltség differenciálása szükségszerű és indokolt, figyelemmel arra, hogy a IX. rendű alperes tekintetében bár a felperes egyetemleges követelést, egyetemleges kötelezés iránti marasztalást terjesztett elő, azonban a perérték a 27.002.540 forint, amely alapulvételével a részére meghatározott és a többi alperessel azonos mértékű perköltség összege eltúlzott.

Ezen túl tény, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás során lényegében bizonyítást csupán az elévülés tekintetében és a II. rendű alperessel szembeni kárigény vonatkozásában a kárelemek részbeni vizsgálata nélkül a partneri megállapodás értelmezése alapján hozta meg döntését.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott a következtetésre, hogy valamennyi alperesi képviselő önálló védekezést terjesztett elő, amely indokolja részükre az önálló perköltség megállapítását, ugyanakkor annak mértékével az ítélet tábla a fentebb kifejtettek alapján nem értett egyet, és ezért az elsőfokú ítéletnek a perköltséget megállapító rendelkezését megváltoztatta a régi Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján és azt a 32/2003. (VIII. 22) IM rendelet 1. §-ában foglaltak szerinti mértékben mérlegeléssel állapította meg, differenciálva a IX. rendű alperes tekintetében 500.000 forint összegben, míg az I., IV., VI-VIII. rendű alperesek tekintetében pedig egyenként 1.000.000 forint összegben.

Helyesen hivatkozott a fellebbezés arra, hogy a perköltség áfa összeget a 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 2. § a) pontja, továbbá a kialakult bírói gyakorlat a Kúria Kfv.V.35.172/2014/4. számú döntésében foglaltak alapján nem tartalmazhat.

Az elsőfokú perköltség összegét az ítélet tábla a fentiek szerint leszállította.

Felperes fellebbezése részben vezetett eredményre, ezért a másodfokú perköltség megállapításánál részint az elsőfokú perköltség leszállítására vonatkozó határozati rendelkezés indokolásában

kifejtettek, és a jogi képviselők által a másodfokú eljárásban ténylegesen végzett képviseleti tevékenységre figyelemmel a IX. rendű alperes másodfokú perköltségét 325.000 forintban, míg az I., IV., VI-VIII. rendű alperesek másodfokú perköltségét, mint ügyvédi munkadíjat egyenként 750.000 forint összegben határozta meg a 32/2003. (VIII. 22) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdésében foglaltakra tekintettel.

A felperes és a II. rendű alperes viszonylatában az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése okán a perköltséget a régi Pp. 252. § (4) bekezdése csupán megállapította, melynek viseléséről az elsőfokú bíróság eljárást befejező határozatában dönt. A felperes fellebbezési eljárási költsége az általa lerótt fellebbezési illetékből (2.500.000 forint) és a másodfokú eljárásban felmerült 750.000 forint összegű ügyvédi munkadíjból áll, míg a II. rendű alperes perköltsége 750.000 forint ügyvédi munkadíjból áll.

Budapest, 2019. december 5.

. Senyei György s.k.
a tanács elnöke

. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

. Bicskei Ildikó s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: